

روزهای مانا

روز آزادی

روزهای مانا

لیلا جلیلی

۱۲ آذر، ولادت حضرت زینب(س) وروز پرستار

هر سال روز تولد حضرت زینب(س) را برای قدردانی از پرستاران جشن می‌گیرند. علت این نام‌گذاری آن است که حضرت زینب(س) در واقعه کربلا پرستاری امام زمانش، حضرت زین‌العابدین(ع) و دیگر بیماران و مصیبت‌زده‌گان اهل بیت(ع) را بر عهده داشت.

۲۵ آذر، روز پژوهش

«شورای فرهنگ عمومی کشور»، بعد از پیروزی انقلاب اسلامی برای توسعه فرهنگ پژوهش در جامعه، روز بیست و پنجم آذر را روز پژوهش نام نهاد. در سال ۱۳۷۹ نیز آخرین هفته آذر توسط وزارت علوم و فناوری «هفته پژوهش» نام‌گذاری شد که این نام در سال ۱۳۸۴ به «هفته پژوهش و فناوری» تغییر کرد. پژوهش برای پیشرفت و توسعه همه‌جانبه هر جامعه‌ای ضروری است. قدرت و استقلال هر کشوری بر پژوهش و تولید علم استوار است. امروزه اهمیت علم و دانش بر کسی پوشیده نیست. همه‌آدیان آسمانی بر کسب علم و دانش تأکید دارند و پیشرفت و ترقی در راه علم را بسیار مهم می‌دانند. بدون شک دین مبین اسلام بیش از هر دین و آیین دیگری به علم بها داده و انسان‌ها را به تعلیم و تعلم فراخوانده است. علم سرچشمه قدرت، دانایی و توانایی است. امام علی(ع) در این مورد فرموده است: «العلم سلطان»؛ یعنی علم قدرت، اقتدار، برتری و آقایی است.

هر انسان، گروه و ملتی می‌تواند با استفاده از قدرتی که علم برای او به‌همراه می‌آورد، بر دیگران تسلط و برتری داشته باشد و در آن‌ها حس نیاز و وابستگی به خود ایجاد کند؛ مانند قدرت اقتصادی، قدرت صنعتی، قدرت فرهنگی و قدرت سیاسی. کشورهای استکباری پیشرفت‌های علمی، دفاعی و فرهنگی را تنها برای خود می‌خواهند و رشد بقیه کشورهای را خطری برای خود حس می‌کند. چنانچه دیده‌ایم هدف دشمن از ترور شخصیت‌های علمی و دانشمندان کشور سرکوب علم و دانش است. در صورتی که اگر کسی به‌دنبال علم و دانش نرود، دیگرانی که دارای این قدرت علمی هستند بر او کنترل و نفوذ خواهند داشت. راه مقابله با استکبار نیز تولید علم است، زیرا اگر کشوری مرجع علم باشد، سایر کشورها برای کسب علم به آن مراجعه می‌کنند.

۷ آذر، روز نیروی دریایی

سالروز حماسه‌آفرینی و رشادت‌های کارکنان ناوچه موشک‌انداز «پیکان».

پایانه‌های نفتی «البکر» و «الامیه» از بزرگ‌ترین مراکز صدور نفت و از مهم‌ترین منابع اقتصادی رژیم بعث عراق به حساب می‌آیند. در دوران دفاع مقدس، دلاوران نیروی دریایی به کمک نیروی هوایی ارتش توانستند این پایانه‌ها را تصرف کنند. در هفتم آذر ماه ۱۳۵۹، نیروهای بعثی به یاری کشورهای نزدیک صحنه عملیات، در صدد بازپس‌گیری این پایانه‌ها برآمدند. در طول این جنگ نابرابر ناوچه پیکان به تنهایی توانست تعدادی از کشتی‌ها و هواپیماهای بعثی را نابود کند، اما سرانجام پس از ساعت‌ها نبرد بی‌امان، بر اثر اصابت موشک به‌همراه کارکنان فداکار و شجاع خود در آب‌های خلیج فارس غرق شد.

برای قدردانی از زحمات و رشادت‌های نیروی دریایی ارتش در دفاع از ساحل‌ها و دریاهای کشور هفتم آذر را روز نیروی دریایی ارتش نامیده‌اند تا یاد این شهدای عزیز و عالی‌قدر برای همیشه باقی بماند.

۹ آذر، روز بزرگداشت شیخ مفید

روز بزرگداشت محمد بن محمد بن نعمان، مشهور به «شیخ مفید». از بزرگان علم کلام و فقه بود و مکتب کلامی شیعه در عصر او به اوج کمال رسید. بنا بر گفته شیخ طوسی، شاگرد برجسته شیخ مفید، او حدود دویست عنوان کتاب تألیف کرده است که از معروف‌ترینشان می‌توان به «المقنعه» اشاره کرد.

۵ آذر، روز بسیج مستضعفان

بسیج مستضعفان به فرمان امام خمینی (ره) برای به کارگیری نیروهای داوطلب مردمی در راستای تحقق هدف‌های انقلاب اسلامی در پنج آذر ماه سال ۱۳۵۸ تشکیل شد و پس از تصویب «مجلس شورای اسلامی» در دی ماه ۱۳۵۹ به صورت قانونی به رسمیت شناخته شد.

آداب و رسوم شب یلدا

در شب یلدا معمولاً خانواده‌ها در منزل بزرگ‌تر فامیل دور هم جمع می‌شوند و تا نیمه شب در کنار هم وقت می‌گذرانند و شعرهای حافظ را می‌خوانند. همچنین خیلی از افراد به فال حافظ گرفتن در این شب اعتقاد دارند و آن را خوش‌یمن می‌دانند. بزرگ‌ترها به مثل گویی می‌پردازند. مثل گویی در واقع نوعی شعرخوانی و داستان‌خوانی است که در قدیم اجرا می‌شده. به این صورت که خانواده‌ها در این شب دور هم جمع می‌شدند و بزرگ‌ترها برای همه قصه تعریف می‌کردند. مثل‌ها قصه‌های کوتاه و داستان‌های غیرواقعی‌اند. در هر نقطه‌ای از کشور قصه‌های مربوط به فرهنگ خودشان رواج بیشتری دارد. مثلاً آذربایجانی‌ها قصه حسین کرد شبستری می‌خوانند و خراسانی‌ها بیشتر داستان‌های شاهنامه را تعریف می‌کنند.

یکی دیگر از رسم‌های شب یلدا پخش کردن میوه‌های خشک و خشکبار بین دوستان و همسایه‌ها است. در این شب معمولاً آجیل و میوه به ویژه انار و هندوانه تهیه می‌کنند. رنگ قرمز این میوه‌ها به عنوان نماد درخشش زندگی است. اکثر خانواده‌ها همه خوردنی‌ها را روی یک کرسی قرار می‌دهند که افراد دور آن می‌نشینند. همه می‌دانیم که طولانی‌بودن شب بهانه‌ای بیش نیست؛ هدف دور هم جمع شدن و همدل شدن با نزدیکان است. در چنین شبی که همگی گرد هم می‌آییم و بیدار می‌مانیم، این بیداری می‌تواند برایمان یادآور بیداری و آگاهی در تمام لحظه‌های زندگی باشد. اگر قرار باشد آیین‌ها را به صورت کلیشه‌ای فقط تکرار کنیم، از محتوا، هدف و پیام اصلی خود دور می‌شویم و تنها جنبه تشریفاتی پیدا می‌کنند. تفکر در مورد این رسم و رسومات و دلیل وجود و اهمیتشان، به‌اندازه برگزار کردن بی‌عیب و نقصشان مهم است.

یکی از زیاده‌های مهم ادبی خاورمیانه در طول سده چهارم تا هشتم میلادی بوده است.

۳۰ آذر، شب یلدا

شب یلدا یا شب چله یکی از قدیمی‌ترین جشن‌های ایرانی است که از تاریخ و پیشینه قدیم ایران به یادگار مانده. این شب از تمام شب‌های سال بلندتر است و اجداد ما هر سال آن را جشن می‌گرفته‌اند. شب یلدا در واقع از زمان غروب آفتاب در آخرین روز پاییز، یعنی ۳۰ آذر، شروع می‌شود و با طلوع آفتاب در اولین روز زمستان، یعنی اول دی، به پایان می‌رسد. این شب مصادف با انقلاب زمستانی در نیم‌کره شمالی است که از این تاریخ به بعد شب کوتاه‌تر و روز بلندتر می‌شود.

در زمان‌های قدیم، مردم بر این باور بودند که نور، روز و خورشید، نماد آفریدگار و نیکی، و شب و سرما نشانه‌های اهریمن و پلیدی است. در تصورات آن‌ها، شب و روز در جدالی همیشگی به سر می‌بردند. روزهای بلندتر، نشانه پیروزی روشنایی، و روزهای کوتاه‌تر نشانه غلبه تاریکی بود. به همین دلیل آن‌ها آخرین روز پاییز را که بلندترین شب سال است جشن می‌گرفتند. چرا که روزها کم‌کم طولانی‌تر می‌شوند و نور بر تاریکی پیروز می‌شود. این جشن، یعنی روز اول دی‌ماه را، «نود روز» هم می‌گویند؛ چون میان آن تا نوروز درست نود روز فاصله است.

ریشه واژه یلدا

یلدا واژه‌ای سریانی* به معنای زایش و تولد است. این معنا، از بررسی و تحقیق در واژه‌نامه‌ها و کتاب‌های تاریخی به دست آمده است. ابوریحان بیرونی، دانشمند همه فن حریف و تقویم‌شناس، در کتاب «آثار الباقیه» از شب یلدا با نام «میلاد اکبر» یاد می‌کند و منظور از این نام را میلاد خورشید دانسته است.

شب یلدا و علم نجوم

از شروع تابستان، هر روز خورشید از جای دیروزش کمی نزدیک‌تر به جنوب طلوع می‌کند. به همین ترتیب موقع غروب هم از جای قبلیش کمی نزدیک‌تر به جنوب غروب می‌کند. این اتفاق باعث می‌شود که خورشید هر روز از مرکز آسمان به سمت جنوب نزدیک‌تر شود و طلوع و غروب زودتر اتفاق بیفتد که نتیجه آن کوتاه‌شدن طول روز و افزایش زمان تاریکی است. روز اول دی، خورشید در زمان طلوع به پایین‌ترین حد جنوبی‌اش، یعنی ۵۲۳ درجه شرقی می‌رسد. این موقعیت زمین را «انقلاب زمستانی» می‌نامند.

از این روز به بعد، مسیر جابه‌جایی‌های طلوع خورشید معکوس می‌شود. یعنی نقاط طلوع و غروب از سمت جنوب دورتر و به شمال نزدیک‌تر می‌شوند. به همین ترتیب روزها بلند و شب‌ها کوتاه‌تر می‌شوند و این رویداد در یکم تیر ماه از نو تکرار می‌شود.

